

NOTAT

1. februar 2010

10-23

/ul-dep

Talepapir til åbent samråd i EPU alm. del, den 4. februar 2010 – samrådsspørgsmål C, D og E af 9. december 2010 stillet af Per Clausen (EL) om udflytning af vindmøllejob, vækst og beskæftigelse inden for vedvarende energi samt testfaciliteter til udvikling af vedvarende energi.

Spørgsmål C

Mener ministeren, at det er tilfredsstillende, at danske vindmøllejob flyttes ud fra Danmark?

Spørgsmål D

Hvad vil ministeren gøre for at fastholde vækst og beskæftigelse inden for vedvarende energi i Danmark?

Spørgsmål E

Hvordan vil ministeren sikre, at der stilles de fornødne testfaciliteter til rådighed for udviklingen af vedvarende energi i Danmark?

Indledning

- Tak for invitationen til dette samråd. Der er stillet 3 spørgsmål, som jeg vil besvare i den rækkefølge, som de er stillet.

Spørgsmål C

- Det første spørgsmål lyder: Mener ministeren, at det er tilfredsstillende, at danske vindmøllejob flyttes ud fra Danmark?
- Lad mig starte med at konstatere, at den danske vindmølleindustri de sidste 10 år har oplevet en nærmest eksplosiv vækst med gennemsnitlige årlige vækstrater på over 20 procent. Og ikke mindst de seneste år er det gået stærkt.
- I 2008 var bruttoomsætningen for vindmølleindustrien i Danmark på 53 mia. kr. Industrien eksporterede for 42 mia. kr., og der var 28.300 ansatte i Danmark.
- Til sammenligning var der ca. 20.000 ansatte og en eksport på lige ved 20 mia. kr. i 2005. Det er en vækst i eksporten på over 100 procent og en vækst i beskæftigelsen på over 40 procent fra 2005 til 2008.
- Når dette er sagt, må vi dog også se i øjnene, at vindmølleindustrien på linje med det øvrige erhvervsliv og især

eksporterhvervene har mistet arbejdspladser som led i den globale, økonomiske krise det seneste år.

- I vindmølleindustrien har den finansielle krise bevirket, at en række planlagte projekter på internationalt plan har været udskudt. Det har ført til nedskæringer i produktionen.
- I forhold til den finansielle krise har vi dog gjort vores via kreditpakken og erhvervspakken, der har styrket eksport og finansieringsmuligheder for erhvervslivet. Det er også kommet vindmølleindustrien til gavn i form af eksportgarantier.

Øget globalisering

- Men jeg tror også, at vi skal erkende, at udviklingen i den danske vindmølleindustri det seneste år også afspejler, at markedet for vindmøller ændrer sig og er blevet mere globalt. På alle kontinenter investeres der i vindmøller, og der er nye vækstmarkeder, blandt andet Nordamerika, Kina og Indien.
- Og det medfører nye udfordringer.
- For at kunne konkurrere globalt er det ofte nødvendigt at have noget af produktionen på vækstmarkederne.
- Det giver mulighed for at reducere omkostninger til produktion og drift – og styrker konkurrencekraften. Det er ikke mindst tilfældet for vindmøller, der er store og tunge, og hvor transportomkostningerne er relativt store.

- På det mere modne marked for vindmøller kræver kunderne også tæt kontakt med producenterne og forventer i stigende omfang, at producenterne kan gå i dialog om at løse kundens samlede behov – test, net-tilslutning, service og vedligehold. Det betyder igen, at producenterne vil gå i dialog med underleverandørerne om konkrete løsninger, og at det i stigende omfang efterspørges, at underleverandører også er til stede på vækstmarkederne.
- Endvidere betyder fremvæksten af store nye markeder også, at der bliver flere spillere. Konkurrencen skærpes. Hvis du ikke er på et nærmarked, så er det rimeligt sikkert, at en konkurrent snart vil være der.
- Alt i alt betyder det, at virksomhederne inden for vindindustrien på linje med mange andre erhverv skal kunne agere globalt for at fastholde en positiv udvikling. Det har de danske vindmølleproducenter heldigvis været gode til, og jeg tror også, at det vil være med til at fastholde arbejdspladser i Danmark på lang sigt.

Gode rammer skal sikre fortsat job i Danmark

- Erfaringerne viser dog også, at det ikke nødvendigvis er de samme job, vi beholder – som dem, der flytter ud. Det klassiske eksempel er tekstilbranchen, hvor mange produktionsjob blev udflyttet, mens mere videntunge og højproduktive job inden for design og markedsføring blev fastholdt i Danmark.

- Jeg tror dog ikke, at vi med vindmølleindustrien vil opleve et tilsvarende forløb som i tekstilbranchen.
- Men forventer tværtimod, at vindmølleindustrien fortsat vil have en betydelig produktion og et højt aktivitetsniveau i Danmark.
- Vi har en rigtig stærk vindklynge, der bygger på samlokaliseringen af produktion, forskning og udvikling, testfaciliteter og uddannelse.
- Og der er fortsat store markedsmuligheder i Nordeuropa.
- Særligt forventes en markant udbygning af havvindmøller. Den europæiske vind-energi-organisation (EWEA) forventer, at den installerede off-shore kapacitet i Europa vil vokse fra omkring 1,5 GW i 2008 til 40 GW i 2020.
- Vindmølleindustrien vurderer, at et konservativt skøn for det kommercielle potentiale i EU frem til 2020 er op mod 1.100 mia. kr. i investeringer.
- Og peger på, at offshore udbygningen ikke mindst vil ske i Nordsøen og i Østersøen. I forhold til begge områder ligger vi jo godt placeret.
- Jeg forventer derfor, at vindmølleindustrien også fremover vil investere i Danmark, således at vi fortsat har mange vindmøllejob.

Indsats ift. krise og særligt ramte områder

- Jeg vil dog også gerne sige til udvalget, at regeringen er meget opmærksom på, at nedlæggelsen af arbejdspladser i vindmølleindustrien er sket i områder, der både ligger uden for de større byer, og hvor der i forvejen er blevet nedlagt en del produktionsarbejdspladser. Det er selvfølgelig en selvstændig udfordring.
- Her har jeg tilbudt, at – hvad jeg kalder et statsligt udrykningshold – kan træde til.
- Det statslige bidrag vil afhænge af det konkrete behov i området, men kan bl.a. fungere som én adgang til staten og bistå med information og rådgivning om statslige og EU-ordninger, der kan medfinansiere konkrete regionale og lokale vækstinitiativer.
- Med Fonden til grøn omstilling og erhvervsmæssig fornyelse, som et samlet Folketing bakkede op om i forrige uge, har vi endvidere afsat midler til omstilling af områder i Danmark, som er særlig hårdt ramt af krisen.

Spørgsmål D

- Det næste spørgsmål fra udvalget går på, hvad jeg vil gøre for at fastholde vækst og beskæftigelse inden for vedvarende energi i Danmark.
- Her vil jeg gerne sige, at jeg synes, at vi allerede har en ambitiøs politik for at fastholde og udvikle grøn vækst og grønne job i Danmark.
- Det er regeringens mål, at Danmark på sigt skal blive uafhængig af fossile brændstoffer, og vi har derfor nedsat en Klimakommission, der skal komme med bud på, hvordan og hvornår det kan opnås, og de barsler med en rapport i starten af efteråret.
- Danmark skal i henhold til EU's klima- og energipolitik øge sin udbygning med vedvarende energi, så den kan dække 30 procent af energiforbruget i 2020. Her har vi ikke mindst fra dansk side gjort en stor indsats for, at EU-målsætninger blev så ambitiøse, som de blev.
- I forbindelse med aftalen om Grøn vækst har vi endvidere skabt rammerne for, at op mod 40 procent af husdyrgødningen i Danmark kan udnyttes til grøn energi i 2020. Og vi har som vision, at Danmark skal være et grønt vækstlaboratorium.
- Og med Erhvervsklimastrategien har vi sat som mål, at Danmark fortsat skal være blandt de lande i OECD, der

står stærkest inden for klimaløsninger. Og at et stigende antal virksomheder skal aktivt tage et klimaansvar.

- Dette er blot et udpluk af de mål, vi har sat os inden for den grønne økonomi for at møde udfordringerne på klima- og energiområdet og udvikle Danmark til en førende grøn vækstøkonomi.
- Men det er klart, at mål og visioner ikke gør det alene. Derfor har vi afsat betydelige midler til investeringer i forskning, uddannelse og testfaciliteter på det grønne område.
- De statslige midler til grøn forskning og innovation, samt test, demonstration, udvikling og markedsmodning er øget markant fra 2006 til 2010, så der i 2010 investeres over 1,8 mia. kr. fra offentlig side.
- I forbindelse med udmøntningen af globaliseringsmidlerne er der afsat 760 mio. kr. til Fonden til grøn omstilling og erhvervsmæssig fornyelse fra 2010 til 2012, hvoraf en stor del forventes at gå til at styrke innovation, markedsmodning og eksport af helhedsløsninger på det grønne område.
- Desuden er der afsat 210 mio. kr. fra 2010 til 2012 til at teste nye faciliteter i stor skala via programmet Green Labs DK.
- Vi har således de seneste år – og ikke mindst med udmøntningen af globaliseringsmidlerne fra 2010 til 2012

- gødet jorden for fremtidig vækst og beskæftigelse på området.
- Oveni dette har vi løbende en tæt dialog med industrien og andre relevante parter om rammevilkårene på området.
  - Der er løbende dialog med Megavind, hvor en række virksomheder og universiteter deltager.
  - Jeg vil også gerne fremhæve, at erhvervslivet deltog meget aktivt i udformningen af klimastrategien. Og dialogen med erhvervslivet er også central, når regeringens vækstforum skal drøfte "grøn vækst" i februar.
  - Etableringen af Lindoe Offshore Renewables Center er også et eksempel på tæt samarbejde mellem regeringen, industrien og de regionale og lokale aktører. Region Syddanmark og Økonomi- og Erhvervsministeriet støtter blandt andet udarbejdelsen af en forundersøgelse som grundlag for beslutningen om centrets aktiviteter.
  - Endelig vil jeg fremhæve, at regeringen også årligt har en dialog med formandskaberne for de regionale vækstfora om, hvordan vi kan bygge bro mellem den nationale og den regionale vækstindsats. De regionale vækstfora investerer over 1 mia. kr. årligt i regional vækst og alle støtter aktiviteter inden for klima- og energiområdet.
  - Koblingen af ambitiøse mål og store investeringer i grønne løsninger fra forskning til marked – samt en lø-

bende og god dialog med erhvervslivet om, hvordan vi bedst udnytter de store potentialer inden for vedvarende energi, mener jeg således giver en god basis for at fastholde vækst og beskæftigelse inden for området i Danmark.

Spørgsmål E

- Afslutningsvis spørges, hvordan jeg vil sikre, at der stilles de fornødne testfaciliteter til rådighed for udvikling af vedvarende energi i Danmark.
- Jeg vil gerne slå fast, at demonstration og test er vigtige elementer i den fortsatte udvikling af den danske styrkeposition inden for vedvarende energi.
- Derfor styrker regeringen også løbende rammerne herfor. Som nævnt tidligere er der nu over 1,8 mia. kr. i 2010 til grøn vækst.
- Men lige så vigtigt er det, at vi med de nye programmer kan bidrage i hele udviklingskæden fra forskning til marked.
- I den forskningstunge ende af udviklingskæden har vi det strategiske forskningsråd og Højteknologifonden.
- Til at støtte udviklingen af nye teknologier eller partnerskaber har vi Energiteknologisk Udviklings- og Demonstrations Program (EUDP) og Grønt Udviklings- og Demonstrationsprogram (GUDP).

- EUDP har blandt andet finansieret etableringen af et videncenter for vindmøllekomponenter.
- Som noget nyt har vi Green Labs DK, hvor man skal kunne teste løsninger under realistiske omstændigheder i stor skala. Green Labs DK støtter etableringen af *faciliteter*, hvor også små- og mellemstore virksomheder kan få mulighed for at afprøve deres teknologier og produkter under realistiske omstændigheder.
- I den sidste del af udviklingskæden, hvor vi er tættere på markedet, finder vi Fonden for Grøn omstilling og erhvervsmæssig fornyelse.
- Fonden skal blandt andet kunne støtte markedsmodning og kommercialisering af nye grønne løsninger og støtte grøn innovation og eksport af helhedsløsninger på miljø- og klimaområdet.
- Endelig har vi fra regeringens side også taget initiativ til at etablere en ny national teststation for prototypemøller i Østerild.
- Det er min forventning, at de nye programmer og aktiviteter, der er sat i søen, imødekommer industriens behov for testfaciliteter.

Afslutning

- Afslutningsvis vil jeg derfor summe op, at vindmølleindustriens investeringer i udlandet er en nødvendig del af industriens udvikling for at få del i de nye vækstmarkeder – og at det også er en udvikling, der kan bidrage til at fastholde vækst og beskæftigelse i vindmølleindustrien på sigt i Danmark.
- Jeg synes, at vi har gode rammer for at fastholde og udvikle den danske styrkeposition inden for vedvarende energi.
- Men det er klart, at på et globalt marked i løbende omstilling og med skarp konkurrence, både om kunder og om job, så kan vi ikke hvile på laurbærbladene.
- Derfor er det vigtigt, at vi løbende har en bred dialog om vores indsats. Og derfor er jeg også glad for, at I har inviteret mig i dag.